

Sygn. akt: I C 580/17 upr

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Agnieszka Pręcerek
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Marta Mandziak

po rozpoznaniu w dniu 04 października 2017 r. w Lidzbarku Warmińskim na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w W.

przeciwko A. K.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego A. K. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) z odsetkami umownymi w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie od dnia 28 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- zasądza od pozwanego A. K. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 248,81 zł (dwieście czterdzieści osiem złotych 81/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- nadaje wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Agnieszka Pręcerek

Sygn. akt I C 580/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. K. kwoty 1.274 zł z odsetkami umownymi od dnia 28 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany zawarł z powodem w dniu 27 listopada 2016 r. umowę pożyczki. Pozwany na podstawie zawartej umowy otrzymał od powoda kwotę 1.000 zł pożyczki. Pozwany nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania, nie regulując na rzecz pożyczkodawcy płatności w sposób przewidziany w umowie. Jednocześnie pozwany wskazał, że pożyczka została udzielona stronie pozwanej w ramach promocji polegającej na zwolnieniu z obowiązku zwrotu kosztów związanych z udzieloną pożyczką, tj. pożyczkobiorca był zobowiązany jedynie

do zwrotu kapitału pożyczki. Natomiast w przypadku braku terminowej spłaty pożyczki pozwany był zobowiązany do zwrotu pożyczki wraz z kosztami. Na dochodzoną pozewem kwotę składa się: niespłacona należność główna w kwocie 1.000 zł, koszty udzielenia pożyczki w kwocie 274 zł.

Pozwany nie odniósł się do żądania pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 listopada 2016 r. pomiędzy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. a pozwanym A. K. została zawarta umowa pożyczki nr (...). Stosownie do jej zapisów, na całkowity koszt pożyczki miała składać się kwota pożyczki 1.000 zł, prowizja 274 zł oraz odsetki 8,20 zł. Termin spłaty pożyczki określono do dnia 27 grudnia 2016 r. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w ramowej umowie pożyczki prowizja stanowiła opłatę, którą pożyczkobiorca zobowiązany był płacić za przygotowanie, udzielenie i uruchomienie z pożyczki (§ 1 pkt 1.24). Ponadto wskazano, iż w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki pożyczkobiorca obowiązany jest zapłacić oprócz kwoty pożyczki odsetek za nieterminową płatność w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie (§ 14).

Pożyczkodawca wypłacił pozwanemu kwotę 1.000 zł tytułem pożyczki. W informacji o pożyczce wskazano, iż oprócz kwoty pożyczki jest również opłata administracyjna, która wynosiła 274 zł.

Pozwany nie wywiązał się z warunków zawartej umowy pożyczki.

Pismem z dnia 26 stycznia 2017 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty łącznej kwoty 1.296,90 zł, na którą składała się kwota pożyczki 1.000 zł, opłata administracyjna naliczona na podstawie ramowej umowy pożyczki i regulaminu promocji 282,20 zł oraz odsetki za okres opóźnienia w kwocie 14,70 zł.

Dokumenty: informacje o pożyczce- profil klienta k. 4; ramowa umowa pożyczki z regulaminem k. 5-11, umowa pożyczki z dnia 27.11.2016 r. k. 12, potwierdzenie przelewu k.13-14, wezwanie do zapłaty k. 15-16, odpis KRS k.17-18.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

W rozpoznawanej sprawie pozwany nie stawił się na rozprawie i nie odniósł się pisemnie do żądania pozwu. W takiej sytuacji, w myśl art. 339 § 1 k.p.c., Sąd zobligowany był rozstrzygnąć sprawę wyrokiem zaocznym.

Zgodnie z art. 339 § 1 k.p.c. w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Zgodnie z art. 720 k.c. , przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 1497 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności między innymi umowę pożyczki.

Z przedłożonego przez powoda materiału dowodowego oraz jego twierdzeń przyjętych za prawdziwe na podstawie art. 339 § 2 k.p.c. wynikało, że strony 27 listopada 2016 roku umowę pożyczki co do kwoty 1.000 złotych. Zgodnie z twierdzeniami strony powodowej pozwany nie spłacił udzielonej pożyczki.

Stosownie do art. 339 § 2 k.p.c., wydając wyrok zaoczny sąd przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda przytoczone w pozwie o okolicznościach faktycznych, jednakże tylko wówczas, gdy twierdzenia te nie budzą uzasadnionych wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy. Domniemanie zgodności twierdzeń faktycznych powoda z prawdziwym stanem rzeczy ma szczególny charakter, bowiem bezczynność pozwanego jest tu, w pewnym sensie, przyznaniem okoliczności przytoczonych w pozwie. Fakty przyznane w procesie nie wymagają dowodu tylko wtedy, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy (art. 229 k.p.c.) Powstanie więc wątpliwości, o których mowa w § 2 art. 339 k.p.c. nie wyłącza zaoczności. Będzie tak np. w razie, gdy twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie są wzajemnie sprzeczne lub niepełne, to jest nie dają pełnego obrazu faktów określających stan sprawy albo też wnioski z nich wyciągnięte nie dają się pogodzić z regułami logicznego rozumowania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 maja 1998 r., I CKU 34/98).

Jak podkreśla się w orzecznictwie, wprowadzenie przez art. 339 § 2 k.p.c. domniemania zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy nie zwalnia powoda od przytoczenia faktów, które są niezbędne do dokonania subsumcji materialnoprawnej, stanowiącej faktyczną i materialnoprawną podstawę wyroku. Sąd jest bowiem zobowiązany, nawet przy uznaniu twierdzeń powoda za prawdziwe, dokonać prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 r., I CKU 87/97).

W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości żądanie zapłaty kapitału pożyczki i odsetek umownych naliczonych od kwoty udzielonej pożyczki. Niezasadne było natomiast żądanie zapłaty kwoty 274 zł oraz odsetek umownych od tej kwoty.

Poza sporem pozostawało, że strona powodowa jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a strona pozwana jako osoba fizyczna jest konsumentem. Umowy konsumenckie podlegają zaś ocenie w świetle klauzuli generalnej z art. 385¹ par. 1 k.c.

Zgodnie z treścią przywołanego przepisu, postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§4). Pod pojęciem działania wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - kryje się wprowadzanie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku, natomiast przez rażące naruszenie interesów konsumenta rozumie się nieusprawiedliwioną dysproporcję - na niekorzyść konsumenta - praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, Biul. SN 2005, Nr 11, poz. 13 oraz z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, Biul. SN 2006, nr 5-6, poz. 12, z dnia 27 października 2006 r., I CSK 173/06, Lex nr 395247).

Postanowienia umowy, w którym zastrzeżono rażąco zawyżone koszty ewidentnie naruszają interesy konsumenta oraz kształtują jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a tym samym stanowią klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Przedsiębiorca może w umowie ustanowić pewne opłaty związane z przygotowaniem do zawarcia umowy i pozasądowym dochodzeniem należności, jednak nie może tego czynić w sposób dowolny, zupełnie odbiegający od rzeczywistych kosztów. Czynności te nie mogą bowiem stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy.

Zdaniem Sądu, przy umowie pożyczki, głównymi świadczeniami stron są: po stronie pożyczkodawcy udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony okres czasu, a ze strony pożyczkobiorcy, zwrot tych środków (tak zwany depozyt nieprawidłowy). Umowa pożyczki została przy tym ukształtowana w kodeksie cywilnym

w taki sposób, że co do zasady może być zarówno umową odpłatną, jak i nieodpłatną. W przypadku zawarcia przez strony odpłatnej umowy pożyczki, wynagrodzenie pożyczkodawcy winno być wyraźnie określone w umowie. Zwyczajowo formę wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału stanowią odsetki, ewentualnie zapłata prowizji. Ustawodawca, aby przeciwdziałać ocenianemu negatywnie w świetle zasad współzycia społecznego zjawisku lichwy oraz aby chronić interesy słabszych uczestników obrotu gospodarczego, jakimi zazwyczaj są konsumenci, wprowadził przy tym do kodeksu cywilnego instytucję odsetek maksymalnych (art. 359 § 2² k.c.), których wysokość winna stanowić podstawowe odniesienie do oceny wysokości wynagrodzenia pożyczkodawcy ustalonego w umowie. Stopa tych odsetek, ustalana w odniesieniu do aktualnej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, co odzwierciedla aktualny układ stosunków gospodarczych oraz „cenę” pieniądza w obrocie międzybankowym i poziom inflacji, nie pozwala podmiotom uprzywilejowanym, jakim zwykle w obrocie z konsumentami są pożyczkodawcy, na wykorzystywanie przymusowego położenia słabszej strony umowy. Odsetki, obok prowizji za udzielenie pożyczki, stanowią wynagrodzenie pożyczkodawcy za korzystanie przez kredytobiorcę z jego środków finansowych. Trzeba też podkreślić, że umowa pożyczki, sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym, powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Za niedozwolone klauzule umowne, w świetle art. 385¹ § 1 k.c., należy więc uznać te postanowienie umowne, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, w rzeczywistości stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalającego mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego (art.483 § 1 k.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu trzeba stwierdzić, iż zawarte w umowie stron postanowienia dotyczące pobierania przez powoda w związku z zawarciem umowy i jej wykonaniem kosztów udzielenia pożyczki, stanowią niedozwolone klauzule umowne.

Zważenia wymaga, iż wątpliwości Sądu budziło co wchodzi na koszt udzielania pożyczki. W ocenie Sądu z dokumentów załączonych do pozwu oraz twierdzeń zawartych w pozwie wynika wiele rozbieżności co to są za koszty i jaka jest ich wysokość. W uzasadnieniu pozwu powód wskazuje, że kwota 274 zł jest kosztem związanym z udzieloną pożyczką, na który udzielony został rabat. Podniesiono, że pozwany zawarł umowę na zasadach promocyjnych gdzie był zobowiązany jedynie do spłaty kapitału pożyczki. Natomiast załączona do pozwu umowa pożyczki wskazuje, że pozwany był zobowiązany do zapłaty takich samych kwot co do pożyczki na warunkach promocji jak i bez promocji. Ponadto wątpliwość Sądu w tym zakresie budzi kwota. W umowie wskazano kwotę 274 zł opisując ją jako „prowizja”, w dokumencie profil klienta – informacja o pożyczce wskazano kwotę 274 zł jako „opłatę administracyjną”, a w wezwaniu do zapłaty ponownie pozwany wskazuje „opłatę administracyjną” ale określa jej kwotę na 282,20 zł. Prowizja a opłata administracyjna to nie są pojęcia tożsame. Regulamin promocji obejmował „prowizję”, o której mowa w umowie ramowej.

W umowie pożyczki pomimo twierdzeń powoda o udzielonej promocji związanej z kosztami „prowizji” nie udzielono takiego rabatu, natomiast brak jest w umowie wskazania co to jest za koszt opłata administracyjna, która w świetle regulaminu nie była objęta promocjami.

Wątpliwości Sądu budziła ponadto możliwość obciążenia pozwanego przez powódkę w związku z zawarciem umowy kosztami stanowiącymi 25% udzielonej pożyczki. Warto zauważyć, że w świetle postanowień umowy powódka uzależniła wysokość prowizji od czasu trwania umowy oraz wysokość udzielonej pożyczki, jednocześnie zastrzegając, że prowizja związana jest z przygotowaniem, udzieleniem i korzystaniem z pożyczki. Podkreślić zaś należy, że weryfikacja zdolności kredytowej kredytobiorców dokonywana jest standardowo. Przygotowanie do zawarcia umowy, udzielenie pożyczki obejmuje czynności typowe, jednorodne. Wysokość opłaty winna być zatem zbliżona w każdym przypadku udzielenia pożyczki i niezależna od wypłaconej sumy.

Na marginesie należy wskazać, że zgodnie z twierdzeniami powoda koszt tzw. „prowizji” miał być pobrany w przypadku braku terminowej spłaty pożyczki. Takie zapisy umowne wskazują, iż charakter tego zobowiązania był nie kosztem

związany z udzieleniem pożyczki, lecz bardziej karą za brak spłaty pożyczki w terminie. Istotnym jest, że § 14 umowy ramowej wskazano, iż w przypadku nieterminowej spłaty kwoty pożyczki pożyczkobiorca obowiązany jest do zapłaty odsetek umownych.

W ocenie Sądu żądanie powoda w zakresie odsetek umownych od kwoty 1.274 zł również budziło wątpliwości, albowiem zgodnie ze wskazanymi wyżej § 14 umowy ramowej odsetki te należały się jedynie od kwoty pożyczki. W umowie powód określił, iż całkowita kwota pożyczki to 1.000 zł (zgodnie z definicją zawartą w umowie ramowej w § 1 pkt 1.19- środki pieniężne przekazywane pożyczkobiorcy).

W tym stanie rzeczy zasądzono na rzecz powoda od pozwanego kwotę 1.000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych z opóźnienia. Dalej idące powództwo oddalono (pkt 2).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. Pozwany przegrał proces w 78,49 %. Powód poniósł koszty w łącznej wysokości 317 zł (30 zł opłaty od pozwu, 17 zł opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa, 270 zł koszt wynagrodzenie pełnomocnika). Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 248,81 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W oparciu o art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. wyrokowi w punkcie 1 nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Agnieszka Pręczyk